

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Wallasz Jenő*
Cím: *Jókai szobrától Jókai
sírjához*

Forrás: *Ar. Újság*

Bzp.
(Hely)

1921. 7/15
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Jókai újs

Idő

" 1921.

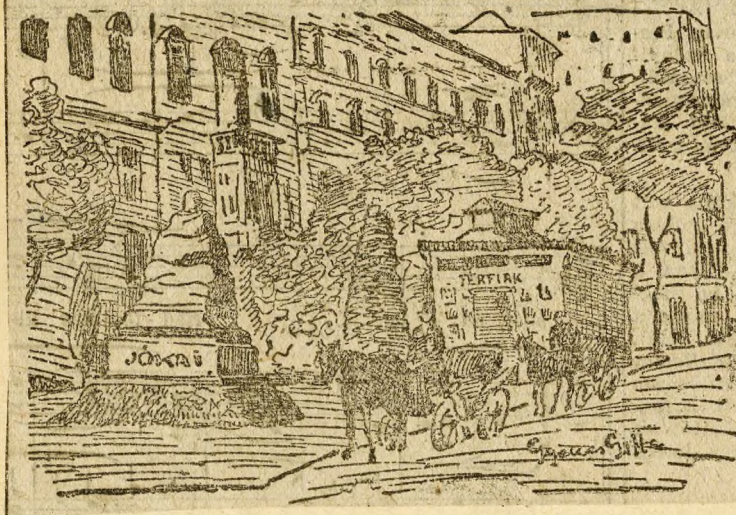
Személy

Helyszám

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Székesfővárosi háziyomda 1920

Jókai szobrától Jókai sírjához.

A politika mindig hangosabb volt, mint a művészet. Politikát csak lármával, művészetet csak letompított értésreadással tudunk elképzelni. Innen az, hogy a politikus szobra is lármásabb, mint a művészé. A művész gondolkozik, a politikus cselekszik és látszatra a tett aktívabb valami, mint a gondolat. Ennek az aktivitásnak van tágabb keretekre és lármásabb bőbeszédűsége szükséges, hogy szemléltetővé tegye magát. II. Viktor Emánuel nagyobb szobrot kapott, mint Dante, Cavour nagyobb, mint Petrarca és Bartha Miklós is monumentálisabbat, mint Jókai. Természetes, hogy a szobrok méreteinek különbsége nem jelenti azt, hogy a ki nagyobb szobrot kap, annak érdemei is nagyobbak. A történelem és az utókor nem olyan, mint a részre hajló és elfogult tanár, a ki kegyenczeket tartogat magának, igazságtalanul adja az osztályzatokat és sarokba állítja a jobb elbánásra érdemeseket. Jókait sarokba állították, de ebben aligha van részrehajlás. Író volt, gondolkodó volt s még mint politikus is igen csöndes ember vala. És a milyen szerény volt, talán tiltakoznék is az ellen, hogy az elsők sorába állítsák és ott az elismerés különös jeléül megengedjék neki, hogy széjjeltássa a száját és szélesen gesztikuláljon. Jól van ez így, a hogyan van. Ferrero, a kiváló olasz történetíró azt állítja egyik legújabb munkájában, hogy nagy szobrokat, hatalmas méretű emlékműveket az egyes fajok és nemzetek akkor építettek, a mikor már dekadenciájában voltak. A nagy méret tehát a faj-dekadenciájának a jele. Jókai szobrát nézve, senki sem fog bennünket a dekadens nemzetek közé sorozni. Régebbi szobraink méretei dekadenciára vallanak még, de hol vagyunk már ezektől a szobroktól! Biztos lépésekben haladunk a fejlődés útján, tudjuk mi az igazi művészet, mi a szép és nagyszerű gondolat. És ha Jókai szobrának egészen intim

volta nem is hirdetné, hogy fejlődésben vagyunk, az ő élete munkája oda állít bennünket az életerős, alkotóképes nemzetek sorába.

Azokban ad abszurdum még sem aknázható ki az a felfogás, hogy a hatalmas méretű szobrok a hanyatlás ismérvei. Ha egy kicsi szobor a fejlődés felmenő ivének az utját jelzi is, egy még kisebb szobor nem bizonyít okvetlenül a mellett, hogy itt a fejlődés még intenzívebb. És ezen a gondolaton tovább indulva, a semmivé zsugorodott szobor és emlékmű nem jelentheti azt, hogy itt a fejlődés delelőjéhez jutottunk el. Ha Jókai igénytelen, melázó szobra fejlődésünk dokumentuma, a költő sirjának jeltelen volta semmivel sem mutatja előbbrehaladottnak a fejlődést. És Jókai sirja jeltelenül áll a kerepesi-úti temető széles országotján. Nagyszerű gondolat volt az ut közepére temetni őt. Mellette kell elmenni mindenkinek és fejfája előtt áhitattal kell kalapot emelni mindenkinek. És látni kell végül mindenkinek, hogy a sirt jeltelenül hagyta a nemzet kegyelete. Talán ez is így van jól. Mit is állíthatnánk sirja fölé, hogy az érthetőbben szóljon valamennyiünk-höz, mint a sirja közelében pihenő halottak siremléke. Baloldalt a sirtól a Bach-korszak parcellái terpeszkednek. A sirköveken csupa német név és csupa német sирrat. Itt pihen a régi Pest, a mely nem tudott megmagyarosodni. Jobboldalt a sirtól ujjabb kihalított parcellákra akadunk. Csupa magyar név, csupa magyar sирrat. Ez már a Jókai országa, az ő megmagyarosodott Budapestje. Budapest megmagyarosodott, mert Jókai szelleme oly dus gyönyöröket kínált, hogy azok miatt érdemes volt megtanulni a magyar szót. És megtanulták. Hát nem szebb ez így, siremlék és sирfelirat nélkül. Így okoskodunk, hogy megvigasztalódjunk.

Wallasz Janz